

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

Навчально-науковий інститут мистецтв

Кафедра виконавського мистецтва

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Ансамбль струнно-смичкових інструментів

Освітня програма **Музичне мистецтво**

Спеціальність **025 Музичне мистецтво**

Галузь знань **02 Культура і мистецтво**

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 11 від «28» серпня 2019 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація навчання курсу
6. Система оцінювання курсу
7. Політика курсу
8. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Ансамбль струнно-смичкових інструментів
Викладач	Шиптур Р.М.
Контактний телефон викладача	0501086256
E-mail викладача	kvm@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	практичні заняття
Обсяг дисципліни	1080 год., 36 кредитів ECTS
Посилання на сайт дистанційного навчання	Не передбачено дистанційного навчання
Консультації	Кожна п'ятниця з 14.00 до 17.00 год.
2. Анотація до курсу	
<p>Ансамблева культура, нерозривно пов'язана з відображенням людських взаємин на рівні рольової взаємодії учасників ансамблю і виконавських партій, завжди відігравала істотну роль у соціальному житті. Підведення підсумків культурно-мистецького розвитку країн Європи ХХ століття з особливою рельєфністю висвітлює ексклюзивну роль ансамблевої культури у формуванні людської духовності.</p> <p>Ансамблева творчість і виконавство, що максимально сприяє всебічному особистісному і художньому розвитку, є одним з найбільш пріоритетних принципів музичної педагогіки ХХ століття, що знайшов своє втілення в педагогічних концепціях Б.Бартока, К.Орфа й інших відомих діячів мистецтва.</p> <p>Активізація ансамблевої творчості і виконавства знаменує собою результат дії багатьох глибинних соціокультурних процесів, що відбуваються на різних рівнях суспільно-політичного, комунікативно-психологічного, інтелектуального, етико-естетичного розвитку людства в ХХ сторіччі.</p> <p>Термін навчання в класі ансамблю струнно-смичкових інструментів розрахований на вісім семестрів, що дає можливість викладачу досить широко та глибоко опанувати зі студентами твори різних епох, жанрів, стилів та ступенем труднощів.</p>	
3. Мета та цілі курсу	
<p><u>Метою</u> викладання цієї дисципліни є підготовка висококваліфікованих музикантів, які досконало володіють навичками колективного виконавства, необхідними для майбутньої концертно-виконавської та педагогічної діяльності.</p> <p>У результаті вивчення дисципліни студенти повинні:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Знати: <ul style="list-style-type: none"> ▶ стильові особливості виконання ансамблевих творів композиторів різних епох, національних шкіл і художніх течій; ▶ засоби художнього втілення композиторського задуму; ▶ методичку поетапного вивчення ансамблевого твору; ▶ типи ансамблю та умови досягнення виконавського ансамблю; ▶ особливості роботи над звуком, метро-ритмом, інтонацією, штрихами, динамікою; ▶ репертуар для ансамблю струнно-смичкових інструментів. ✓ Вміти: <ul style="list-style-type: none"> ▶ виконувати ансамблеві музичні твори різних епох та стилів, українських та зарубіжних композиторів; ▶ застосовувати на практиці різноманітні штрихи та прийоми скрипкової гри; ▶ реалізувати навички ансамблевої гри; ▶ творчо підбирати інструктивний матеріал для подолання технічних труднощів у художніх творах; 	

- ▶ читати з листа;
- ▶ вміти застосовувати набуті творчо-виконавські навички у педагогічній діяльності.

4. Результати навчання (компетентності)

- ▶ Здатність розуміти базові теоретичні та практичні закономірності музичного мистецтва, усвідомлювати його художньо-естетичну природу.
- ▶ Здатність усвідомлювати взаємозв'язки та взаємозалежності між елементами теоретичних та практичних знань музичного мистецтва.
- ▶ Здатність володіти знаннями базової музикознавчої, музично-педагогічної, методичної літератури та нотного репертуару.
- ▶ Здатність здійснювати виконавську діяльність на базі професійних знань та навичок гри на музичному інструменті, оркестрової та ансамблевої гри, репетиційної роботи та концертних виступів.
- ▶ Здатність створювати та реалізовувати власні художні концепції у виконавській діяльності, аргументовані знаннями музичних стилів різних епох та володінням техніками, прийомами та виконавськими методиками.
- ▶ Здатність демонструвати достатньо високий рівень виконавської майстерності та спроможність до її вдосконалення через застосування відповідних практичних і репетиційних методик.
- ▶ Здатність розуміти основні шляхи інтерпретації художнього образу у виконавській та педагогічній діяльності.
- ▶ Здатність застосовувати базові знання провідних музично-теоретичних систем та концепцій, історичних та культурологічних процесів розвитку музичного мистецтва у виконавській та педагогічній діяльності.
- ▶ Здатність оперувати професійною термінологією в сфері фахової діяльності вчителя (викладача) ансамблю скрипалів (струнно-смичкових інструментів).
- ▶ Здатність оперативно застосовувати знання, вміння та навички у педагогічній роботі в процесі формування естетичних поглядів та художніх смаків.
- ▶ Здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язків для забезпечення освітнього процесу в початкових та середніх музичних навчальних закладах.
- ▶ Здатність застосовувати традиційні і альтернативні інноваційні технології в процесі виконавської та педагогічної діяльності.
- ▶ Здатність приймати новітні концепції в сфері музичного виконавства, музикознавства, методології, музичної педагогіки та свідомо поєднувати інновації з усталеними вітчизняними та світовими традиціями.

5. Організація навчання курсу

Обсяг курсу

Вид заняття	Загальна кількість годин - 900
практичні заняття	366
самостійна робота	714

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
I - VIII	Музичне мистецтво	I – IV роки навчання	Вибірковий

ТЕМАТИКА КУРСУ

Протягом кожного року навчання студенти повинні виконати 6 ансамблевих творів зарубіжних та українських композиторів.

Рекомендований репертуар

1. Альбіноні Т. Адажіо
2. Терпелюк П. Безперервний рух
3. Огінський М. Полонез
4. Лисенко М. Сторінка з альбому
5. Домінчен К. Адажіо
6. Дініку Г. Жайворонок
7. Гайворонський М. Молитва
8. Степовий Я. Прелюд пам'яті Т.Шевченка
9. Скорик М. Естрадна п'єса
10. Скорик М. Мелодія
11. Скори к М. Іспанський танець
12. Микитка А. Дивертисмент для двох скрипок
13. Вівальді А. Ляргетто
14. Вівальді А. Концерт для двох скрипок ля мінор
15. Крейслер Ф. Ірландська п'єса
16. Вілла-Лобос Е. Прелюдія
17. Дженкінсон Е. Танок
18. Шостакович Д. Полька
19. Шостакович Д. Іспанський танець
20. Шостакович Д. Романс із кінофільму «Овод»
21. Кореллі А. Сарабанда
22. Шуберт Ф. Музичний момент
23. Ребіков В. Романс
24. Барвінський В. Молитва
25. Гомоляка В. Ноктюрн
26. Курчі А. Чардаш
27. Стецюк В. Болеро
28. Бетховен Л. Гімн природі
29. Хачатурян А. Танець дівчат з балету «Гаяне»
30. Хачатурян А. Танець з шаблями
31. Свірідов Г. Вальс з кінофільму «Заметіль»
32. Глазунов О. Антракт з балету «Раймонда»
33. Прокоф'єв С. Вальс з опери «Війна і мир»

6. Система оцінювання курсу

Навчальний семестр	Контрольний захід (семинар, контрольна робота, технічний залік, академ концерт, огляд тощо)	Теми, щовиносяться на контрольний захід	Максимальний бал за контрольний захід
I	–		
II	–		
III	екзамен	Три різнохарактерні ансамблеві твори	100
IV	залік	Три різнохарактерні ансамблеві твори	100

V	екзамен	Три різнохарактерні ансамблеві твори	100
VI	екзамен	Три різнохарактерні ансамблеві твори	100
VII	залік	Три різнохарактерні ансамблеві твори	100
VIII	екзамен	Три різнохарактерні ансамблеві твори	100

Шкала оцінювання успішності

університетська	національна		шкала ЄКТС
90-100	5	відмінно	A
80-89	4	добре	B
70-79			C
60-69	3	задовільно	D
50-59			E
26-49	2	незадовільно	FX
1-25			F

7. Політика курсу

Заняття з ансамблю струнно-смичкових інструментів будуються на основі послідовної розробленої програми навчання. Підбираючи репертуар, педагог повинний постійно враховувати індивідуальні особливості кожного студента колективу, ступінь його обдарованості, музичного розвитку і спеціальної підготовки. Варто враховувати необхідність виконання музичного твору на досить високому художньому рівні, з належним ступенем технічної досконалості, без «знижок» на незрілість виконавців чи на особливі труднощі твору. Відповідно до цього в індивідуальних планах повинна бути відображена визначена логічна послідовність і поступовість у виборі репертуару. У репертуар ансамблю струнно-смичкових інструментів включається українська та зарубіжна музика різних стилів та жанрів, а також – найдосконаліші в художньому відношенні зразки сучасної музичної літератури.

Корисною формою роботи студентів у класі ансамблю є читання з листа та самостійне вивчення твору. Читання з листа всіма учасниками ансамблю вчить швидко орієнтуватися в музичному матеріалі, активізує слух, знайомить з багатим світом ансамблевої музики.

Перевірку самостійного вивчення творів можна проводити на контрольних уроках та академічних концертах, що пробуджує зацікавленість студентів ансамблевою музикою та дає їм впевненість у своїх творчих можливостях.

Великим стимулом у процесі формування музиканта є підготовка колективу до участі у виконавських конкурсах, різноманітних концертах та фестивалях, що сприяє професійному та художньому росту молодих артистів.

8. Рекомендована література

1. Арутюнян И.Е. Некоторые вопросы методики преподавания камерного ансамбля. – Ереван: Изд-во Луйс, 1986. – 90 с.

2. Берегова О. Сильовітенденції в камерній музиці українських композиторів 80-90-х років ХХ сторіччя: ситуація постмодерну // Українське музикознавство. – Вип. 29. – К.: НМАУ ім. П. Чайковського, 2000. – С. 103-108.
3. Берегова О.М. Тенденції постмодернізму в камерних творах українських композиторів 80-90-х років ХХ сторіччя: Автореф. дис. ... канд. мист.: 17.00.03 / НМАУ. – К., 2000. – 20 с.
4. Благой Д. Искусство камерного ансамбля и музыкально-педагогический процесс // Камерный ансамбль. – М., 1979. – С. 5-31.
5. Боровик М. Сучасність в інструментальному ансамблі // Проблеми української радянської музики. – Вип. 2. – К., 1969. – С. 168-207.
6. Боровик М.К. Український радянський камерно-інструментальний ансамбль. – К.: Музична Україна, 1968. – 102 с.
7. Бялый И. Из истории фортепианного трио: генезис и становление жанра. – М.: Музыка, 1989. – 94 с.
8. Волкова Л.В. Українське фортепіанне тріо 1970-80-х років в аспекті виконавських проблем: Автореф. дис... канд. мист.: 17.00.03 / НМАУ. – К., 1997. – 21 с.
9. Вопросы квартетного исполнительства. – М.: Музгиз, 1956. – 102 с.
10. Гинзбург Л.С. Камерна музика в сучасній музичній практиці // Камерний ансамбль. – М., 1979. – С. 160-167.
11. Гинзбург Л., Григорьев В. История скрипичного искусства. – М., 1990. – Т.1. – 285 с.
12. Гинзбург Л. О работе над музыкальным произведением. – М., 1954. – 89 с.
13. Готлиб А. Искусство ансамбля // Сов. музыка. – 1967. – №2. – С. 49-50.
14. Готлиб А. Основы ансамблевой техники. – М.: Музыка, 1971. – 96 с.
15. Григорян А.Г. Заметки преподавателя квартетного класса // Камерный ансамбль: Педагогика и исполнительство. – М.: Музыка, 1979. – С. 124-135.
16. Гундер Л. Плюралізм інтерпретації як формування художньої концепції камерно-інструментального виконавства // Вісник Прикарпатського університету. Мистецтвознавство. – Випуск III. – Івано-Франківськ: Плай, 2001. – С. 19-25.
17. Давидян Р. Квартетное искусство: проблемы исполнительства и педагогики. – М.: Музыка, 1984. – 270 с.
18. Дика Н.О. Камерно-інструментальний ансамбль в Україні. Творчість і виконавство (1960-1980 рр.): Автореф. дис... канд. мист.: 17.00.03 / ІМФЕ ім. М.Рильського. – К., 2001. – 18 с.
19. Завьялова О.К. Виолончельные сонаты Л. ван Бетховена: жанр, стиль, ансамблевый тип мышления. – К.: НМАУ ім. П.И. Чайковського, 1999. – 92 с.
20. Зибцев О.Л. З досвіду роботи педагога класу камерного ансамблю // Камерний ансамбль. – М., 1979. – С. 32-47.
21. Ільченко О., Сверлюк Я. Методологічні проблеми професійної музичної освіти. – Рівне: Перспектива, 2004. – 200 с.
22. Камерний ансамбль: Програма та методичні рекомендації для музичних вузів. – К.: Центр музінформ, 1996. – 28 с.
23. Польская И.И. Камерный ансамбль: история, теория, эстетика. – Х.: ХГАК, 2001. – 396 с.
24. Раабен Л. Вопросы квартетного исполнительства. – М.: Музгиз, 1956. – 110 с.
25. Раабен Л. Инструментальный ансамбль в русской музыке. – М.: Музгиз, 1961. – 476 с.
26. Раабен Л. История русского и советского скрипичного искусства. – Л.: Музыка, 1978. – 199 с.
27. Стеценко В. Методика навчання гри на скрипці. – Ч.1. – К., 1974. – 180 с.
28. Стеценко В. Методика навчання гри на скрипці. – Ч.2. – К., 1982. – 120 с.

29. Харитонов Б. Значення інструментального ансамблю в розвитку музиканта-виконавця // Музика. – 1973. – №2. – С. 29.

30. Храмова И.М. Камерно-инструментальные ансамбли Брамса: трактовка жанра и драматургии: Автореф. дисс... канд. искусствоведения: 17.00.02 / Киев. гос. консерватория им. П.И. Чайковского. – К., 1989. – 24 с.